

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/187560,W-audycji-Przystanek-Historia-w-Polskim-Radiu-Pacyfikacje-na-wsi-kieleckiej-1943.html>
20.05.2024, 17:45

W audycji „Przystanek Historia” w Polskim Radiu: Pacyfikacje na wsi kieleckiej - 1943 rok - 28 czerwca 2023

Program I Polskiego Radia, godz. 19.30

„Przystanek Historia” w Polskim Radiu

Wiosną i latem 1943 roku niemieckie władze okupacyjne w dystrykcie radomskim, w którego skład wchodziła Kielecczyzna, przystąpiły do akcji pacyfikacyjnych i terrorystycznych skierowanych przeciwko ludności cywilnej, eufemistycznie określanych w zarządzeniach wewnętrznych „przywracaniem stanu bezpieczeństwa”.

O wydarzeniach tych opowiedzieli eksperci – dr Karolina Trzeskowska-Kubasik, BBH IPN, Zespół Pełnomocnika Prezesa IPN do spraw badań nad terrorem okupacyjnym na ziemiach polskich w latach 1939–1945 oraz dr Michał Zawisza, Delegatura IPN w Kielcach, Referat Edukacji Narodowej, autor scenariusza [wystawy pt. „Zbrodnie \(nie\)osądzone. Rozliczenia z niemieckimi sprawcami zbrodni z okresu II wojny światowej”](#).

Niemiecki niepokój wyrażany na różnych szczeblach administracji cywilnej oraz policyjnej wzbudziła aktywizacja polskich organizacji niepodległościowych na czele z Armią Krajową oraz partyzantki komunistycznej. Ważne znaczenie miał również rozwój oporu biernego na wsiach – uchylanie się od obowiązku pracy (np. wyjazdów na roboty do Niemiec) czy bojkot oddawania obowiązkowych kontyngentów płodów rolnych. Znaczne zwiększenie norm kontyngentowych wprowadzony w tym czasie przez Niemców prowadziło do zubożenia i głodu na wsiach. Jednocześnie wieś aktywnie wspierała rozwijającą się partyzantkę.

W celu spacyfikowania terenu Niemcy przeprowadzili reorganizację i wzmocnienie sił policji porządkowej (Ordnungspolizei) w terenie. Do środkowej Kielecczyzny skierowali również dobrze uzbrojone, mobilne i bezwzględne siły szybkiego reagowania (bataliony policyjne) oraz 62. zmotoryzowany (mot. zug) pluton żandarmerii dowodzony przez por. Alberta Schustera.

Przywracanie bezpieczeństwa w istocie sprowadziło się do brutalnych mordów ludności cywilnej we wsiach środkowej Kielecczyny. Punkt kulminacyjny pasma zbrodni miał miejsce 12–13 lipca 1943 r. w Michniowie. Rozpoczęte wiosną 1943 r. masowe działania pacyfikacyjne siły niemieckie kontynuowały w regionie kieleckim do końca okupacji.

(opis ze strony <https://kielce.ipn.gov.pl/>)

Ponadto w audycji:

- Dekomunizacja – ekspert: dr Maciej Korcuć, Naczelnik Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Krakowie
- 80. rocznica Rzezi Wołyńskiej – książka [Ocaleni z ludobójstwa. Wspomnienia Polaków z Wołynia, wstęp i opracowanie Joanna Karbarz-Wilińska, Bartosz Januszewski](#). Ekspert: dr Joanna Karbarz-Wilińska, OBBH IPN w Gdańsku, współautor
- Informacje o wybranych wydarzeniach organizowanych przez IPN oraz artykułach na portalu przystanekhistoria.pl

► POSŁUCHAJ

- [Poprzednia audycja: „Przystanek Historia”, 14 czerwca 2023](#)
- [Odcinki archiwalne na portalu przystanekhistoria.pl](#)

* * *

Cykl audycji „Przystanek Historia” jest realizowany wspólnie przez Instytut Pamięci Narodowej i Program I Polskiego Radia. Rozmowy poświęcone są ważnym wydarzeniom, które wpłynęły na dzieje Polski w XX wieku oraz ludziom, którzy tę historię tworzy.